RUSKI INWALID

No. 130.

PIĄTEK. 4 Czerwca 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Hiszpaniia. Turcyia. Indyie Wschodnie.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

z Petersburga, 4 Czerwca.

JW *Skarzyński* marszałek gubernii Chersońskiey na przedstawienie tamecznego Jenerał gubernatora Hrabiego *Langeron*, równie też i przez wzgląd na własne iego zasługi w czasie ostatniey woyny z Francuzami okazane, nayłaskawiey mianowanym został Szambelanem dworu J. C. M.

— Trzeci koncert P. *Katalani* nie w sali klubu handlowego iakośmy wczora donieśli; lecz w teyże samey w którey były dwa pierwsze, w przyszły poniedziałek nastąpi i cena bynaymniey zmnieyszoną niebędzie.

Gdy uczniowie Cesarskiego Carsko-Sielskiego liceum ukonczyli iuż byli drugi kurs naukowy, zwierzchność tameczna chcąc dadz dowod ich postępu w obliczu publiczności, zapraszała ią na dziesięcio dniowe publiczne popisy przez gazety. Lecz gdy pożar zdarzony w zamku Carsko-sielskim zniszczył także i budowę liceum, zamiar więc ten zwierzchności pomienioney dokonanym bydź niemoże. Wskutek czego N. Cesarz JMść zalecił Ministrowi oświecenia publicznego, aby rozkazał zwierzchności liceum, przystąpić niezwłocznie do wypuszczenia uczniów i domierzenia im nagrody, odpowiedniey postępom w naukach, przez nadanie stopni cywilnych lub woyskowych i ozdobienie medalem złotym lub srebrnym przy liście pochwalnym a to wszystko po uczynioney wprzód radzie z professorów złożoney. Dnia 22 Maia postanowienie to N. Pana w obecności Xiążęcia JMści Ministra dokonanem zostało, który sam rozdawał medale i listy pochwalne. Z liczby 25 uczniów tego kursu 16 poszło do służby cywilney a 9 do woyskowey

z Borysowa w gubernii Mińskiey 22 Maia.

Dzisiay o godzinie trzeciey z północy przybył tu Wielki Xiąże JMść *Mikołay* i po przeprzężeniu koni w dalszą udał się podróż ku Zembinowi.

Królestwo Polskie.

z Warszawy 2 Czerwca.

Wczoray, w dzień Bożego-Ciała, odbyła się zwykła processya z N. *Sakramentem* z Kościoła metropoiltalnego Sgo Jana po rynku Starego miasta, przy assystencyi Duchowieństwa świeckiego i zakonnego, tudzież woyska i wszystkich cechów z chorągwiami. Za niosącym N. *Sakrament* JW. Arcybiskupem i Prymasem szli rozmaici urzędnicy publiczni, Jenerałowie i wszelkiego stopnia officerowie, tudzież mnóstwo pobożnego oboiey płci ludu.

Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.

w Kwaterze Główney dnia 26 Maia 1820.

w Warszawie.

Za naywyższym rozkazem.

Stosownie do Decyzyy NAYIAŚNIEYSZEGO CESARZA JMCI i KRÓLA

Umieszczony zostaie.

w Woysku. Dowódca pułku 4 ułanów Pułkownik Kozietulski.

Przeznaczony zostaie.

w korpusie Artyleryi i Inżynierów.

Z tegoż korpusu, Pułkownik Hurtig, na Kommendanta twierdzy Modlina.

w Jeździe,

Kommenderuiący tymczasowo pułkiem 4 ułanów Pułkownik Ruttié, na dowodcę tegoż pułku.

Otrzymuie żądaną dymissyą.

Z pensyią.

Przykommenderowany do pułku 2go strzelców konnych Pułkownik Józef Sokolnicki, z pozwoleniem noszenia munduru woyska.

Otrzymuie urlop.

w Sztabie NAYIAŚNIEYSZEGO CESARZA JMCI i KRÓLA.

Flugel-Adiutant Nayiaśnieyszego Pana Pułkownik Gutakowski na miesięcy 3 rachuiąc od dnia $\frac{16}{28}$ b. m: przez Prussy i Saxoniią do Eger i Karlsbad.

Naczelny Wódz.
(podpisano) KONSTANTY.
W. X. R.

Zgodno z oryginałem
Jenerał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Od Brzegów Menu, 20 Maia.

Zawarto w Wiedniu traktat między Bawaryią Wirtembergiem, Darmsztatem i Xiążętami Saskiemi, na mocy którego wszystkie te dwory znoszą między sobą wszelkie podatki celne prywatne, a stanowią linią celną powszechną. Jnne dwory niemieckie maią także prawo połączyć się z nim, do czego Hannower, Braunsweig i Oldenburg iuż oświadczyli swe chęci byleby tylko Kurfirst Hesski niebył przeciwny. Tak więc można się spodziewać, że wszystkie państwa niemieckie połączą się w tym predmiocie, a dalsze w tey materyi narady będą miały mieysce w Darmstadt. gdzie w ciągu miesiąca ziadą pełnomocnicy dla potrzebnych układów.

Gwardyia Munichska obywatelska zrobiła bateryią i szesciu działami pięciu funtowemi opatrzyła. Wszystkie te są piękney roboty i ozdobione płasko rzeźbą amblematyczną, wystawuiącą rozmaite cnoty, iako to męztwo, odwagę, wierność, chwałę, czuyność i zgodę.

z Wiednia, 13 Maia.

Dzisiay odbyło się 33 posiedzenie naradcze znayduiących się tu pełnomocników. Akt ostateczny tych narad, zawiera w sobie 65 artykułów.

Francyia.

z Paryża, 23 Maia.

W przeszłym tygodniu umarł tu Jenerał *Le Clerc Desdessar*, zaszczytnie znany w wielu wyprawach w Niemczech Hiszpanii i innych kraiach. Był on krewnym Marszałka *Davoust* i nieraz pod iego dowodztwem mężnie się potykał.

Straszna burza która panowała 14. b. m. w mieście i okolicach tuteyszych przyczyniła strasznych spustoszeń.

P. *Bastard de l'Etang* prezes sądu głównego apellacyynego w Lugdunie i członek izby Parów, ma zamiar wydać w krótkim czasie, obszerne szczegóły o *Luwelu* i całym iego processie. Nieopuści się tam ani naymnieysza okoliczność iaki kolwiek związek z tą sprawą maiąca, a Europa przekona się iak sprawiedliwe przeciwko niemu było doniesienie. (Czyliż są w Europie ludzie, którzyby iescze powątpliwali o słuszności oskarzenia iego?)

Xiążę *Angouleme* był 15. b. m. w Dole, 17 w Besençon, 19 w Vesoule, a na 25 czekano go w Straźburgu.

Oto są iescze niektóre szczegóły o *Gravier*

»W czasie rozwiązania woyska w roku 1814 polecił mu był rząd niderlandzki, odesłać Belgiyczyków wyszłych z tego woyska do ich oyczyzny i opatrzyć w pieniądze na drogę. Przy tem zdarzeniu znacznie się był zbogacił, lecz wkrótce wszystko to strwonił. Po 20 Marca udał się do Belgii naprzod pod imieniem kommissanta iakiegoś kupca, celem zformowania tam partyi dla Napoleona, w czem naywięcey spodziewał się pomocy od Jenerała *Evars*, sądząc go bydź zupełnie oddanym *Napoleonowi*. Następnie przebrał się za żebraka; lecz policyia niderlandska wkrótce go poznała i na powrót do Francii odesłała. W Amiens, był mianowany rotmistrzem pułku ułanów, złożonego po części z Belgiyczyków których na swoią stronę przechylić umiał. Otrzymał był także krzyż legii honorowey, który nosił nawet i po powrócie Króla, kiedy był pomieszczony na połowie żołdu. Xiąże *Feltre* dowiedziawszy się o całym ciągu służby, wyrzucił go ze spisu oficerów. Następnie był w Amiens i Perron pod okiem policyi i nakoniec niemaiąc innego sposobu utrzymania się, został bakalarzem we wsi przyległey temu miastu.

Dna 18 P. de Serre minister sprawiedliwości przybył na sessyą. Naypierwszy P. Barthe la Bastide mówił za proiektem. Utrzymywał szczególniey, że gdy ta ustawa iest monarchiczną, a poprzednie prawo demokratycznem, niemoże więc wraz z ustawą istnieć, i zmianie podledz powinno. P. Rodes twierdził: że iuż pierwsze prawo dozwala ministrom zawiele władzy, domagać się więcey, iest do samowładztwa dążyć. — Minister spraw Wewnętrznych mówił dość długo, i słuchany był z uwagą. W mowie swey utrzymywał: że odmiana prawa następuie z potrzeby; nowe zaś nie może się stać niebezpiecznem, byle niebezpieczeństwo z sameyże Izby nie pochodziło. Zbiiał daley zarzut arystokracyi i oligarchii czyniony ministrom, i dowodził niepodobieństwa odmiany kształtu rządu we Francyi Usiłował szczególniey osłabić wnioski P. Royer Colard, i iego obawę. P. de Corceles twierdził, że iuż Deputowani strony lewey doznaią prześladowania i zniewagi; że iuż obywatele, którzy dali się słyszeć z okrzykami *Niech żyie Karta konstytucyyna!* uwięzieni zostali. Cóż dziać się będzie ieżeli nowe prawo stanie się prawomocnem? Wkrótce Francya pogrzebaną zostanie; wkrótce dowódcy legionów narodowych oddaleni będą, a dawna szlachta zaymie ich mieysce.— P. Edruet d'Jncourt oświadczył się za prawem, lecz z niektóremi odmianami.—P. Laisné de Villevesque sprzeciwił się temu, mówiąc: że właśnie obecney chwili iest Francya nieszczęśliwa; daycie iey ustawę nietykalną, a będzię szczęśliwa.

Dnia 19go Pan Villele mówił za prawem. Odwoływał się naywięcey do doswiadczenia, a zakończył wezwaniem, aby strzeżono się powrotu do stanu, w iaki Francyą przed trzydziestu laty pogrążono. — Pan Ternaux, który zaraz po nim mówił obrócił głos do ministrów. — »Dwudziestu ośmiu ministrów (rzekł on) szybko nastąpiło po sobie w kilku leciech. Co zrobił minister spraw zagranicznych? co minister morski? Iakbyśmy też utrzymali się w woynie przeciw Anglii? Nasz handelczy ma za co bydź ministrowi spraw wewnętrznych obowiązanym? Minister woyny urządziłże gwardye narodowe? Minister Skarbu czy podźwignął interessa skarbowe? Pytam się wszystkich w ogóle i w szczególności każdego, azali nie dążą do arystokracyi? — »Pan Bourdeau bronił nowego prawa. Pan Guitard powstawał przeciwko niemu. — »Co sobie obiecywać można (zapytał on) z takiey monarchi, która ośmiu tylku mężów i po iednym telegrafie chce mieć w każdym departamencie?« (Dotąd z 123 mowców, którzy się zapisali, 24 dopiero mówiło. PP. Constant i Manuel poźniey mówić będą: Pan Bignon dnia 20go; Pan Courvoisier zamyśla swe zdanie drukiem ogłosić).

Wydział cencury ogłosił, że doniesień o rozprawach Jzby Deputowanych w dziennikach nie potrzeba do cenzury podawać. Gdy nie iest w iey mocy zabronić, aby to, co w Izbie wyrzeczono, w pismach publicznych umieszczanem nie było, ani ma sposobność przekonania się, czyli to, co dzienniki umieszczą, zgadza się dosłownie z tem co w Izbie powiedziano; zostawia więc tę rzecz odpowiedzialności wydawców względem Izby względem publiczności, a szczególniey, względem każdego Deputowanego.

HISZPANIIA.

Jm daley rząd nasz zapuszcza się w drogę konstytucyyną, tem bardziey czuie potrzebę zaprowadzenia porządku w dochodach i wydatkach, i zapewnienia wypłaty długów publicznych. W tymto widoku zapadła usta-

wa umieszczona w Gazecie urzędowey, przez którą Król dodał do massy dochodów przeznaczonych na zaspokoienie długu publicznego dochody z sześciu letnich pałaców królewskich, które mogą bydź od nich bez nieprzyzwoitości odłączone. Dla zapobieżenia zaś wszelkiey pomyłce w obsadzaniu urzędów skarbowych, zalecił, żeby będące do rozdania ogłaszały dzienniki. Ubiegaiący się o nie, będą mieli miesiąc czasu do przełożenia swey zasługi, zdatności i prawa do nich, które naczelnicy wydziałowi rozważą, podadzą na nie zdatnych, maiąc atoli zawsze wzgląd na tych którzy przysługi uczynione oyczyznie udowodnią. Jnne ustawy Królewskie urządzaią rozmaite części administracyi. Część skarbową ministerstwa woyny, która poruczona była ministrowi skarbu, powrócono tamtemu. Nikt nie może pobierać dwóch pensyy, lubo dwoiaki urząd sprawnie, a to przez wzgląd na oszczędność, którey potrzebę okoliczności wskazuią.

Naród hiszpański nader ciekawy wystawia nam teraz widok. Przed trzema miesiącami knybel zamykał usta wszystkim, łancuchy inkwizycyyne krępowały ślachetne ręce tych, którzy śmieli upominać się o prawa narodów, a Król, będący ofiarą kilku przewrotnych ministrów, odpychał od siebie serce narodu, który się poświęcił dla niego; teraz wznoszą się wszędzie mównice, ogłaszaią z nich iak nayliberalnieysze zdania i zasady, pożyteczne prawdy; młody Król odłącza się od paradników, którzy go obłąkiwali, idzie pierwszy na czele konstytucyi, i usprawiedliwia wszystko, co dla zachowania mu tronu uczyniono.—Towarzystwa polityczne w Madrycie, zwane *Lorencii i St Sebastien* rozprawiaią ciągle o dobru narodu. Na sessyi dnia 26 Kwietnia w Towarzystwie Lorencini obywatel Perez miał mowę względem miania wielkiey baczności, aby nieprzyymować w szeregi milicyi nieprzyiacioł nowego porządku rzeczy. W towarzystwie St. Sebastien obywatele Cabaza i Xorel mieli d. 26 Kwietnia mowy, które wielkie wrażenie sprawiły. Xorel zalecał umiarkowanie, żądał panowania praw, chwalił szczere i rzetelne postępowanie Króla. Mowiący po nim obywatel Zayas mówił o teraźnieyszym stanie Francyi. Na sessyi pierwszego Towarzystwa dnia 27go Kwietnia zaszła żwawa rozprawa nad mianowaniem przez Króla ośmiu Jenerałów-Adiutantów przy boku iego, którzy dobrani z grona nayczystszych patryotów mogą się zepsuć i zniewieścić u dworu. Sessya drugiego towarzystwa dnia tegoż była spokoynieysza; lecz ocucił uwagę rękopism znaleziony w Jnkwizycyi madryckiey, który obywatel Barrero przeczytał towarzystwu.

Turcyia.

W ciągu misiąca Marca roztrzygnięty został nakoniec los uwięzionych od półroku Ormian dzierżawców mennicy, i ich wspólników. Bracia Dusoglu wskazani na wygnanie do Kaisarrie w Prowincyi Karaman, inni zaś częścią do Cypru, Rodu i inne mało zwiedzane wyspy Archypelagu. Rodziny te żyiące niegdyś w zbytku, dopóty utrzymywane będą kosztem gmin, wśród których naznaczono im mieszkać, póki same niebędą w stanie zaopatrzyć się z własnych rąk pracy. Zdaie się, iż Rząd przyiął nieco łagodnieysze zasady w systymacie prześladowczym katolickich Ormian, i widzieć można, iż ci w znaczney liczbie bywaią na nabożeństwie katolickiem.

Jndyie Wschodnie.

Odebrano w Madras wiadomość o osobliwey śmierci Naboba w Bopal. Bawił on się z córką, i trzymał nabity pistolet w ręku, z którego do celu chciał strzelić; ale przez nieostrożne poruszenia dziecięcia, wystrzał trafił w Naboba, i na mieyscu położył go trupem.

Ogłoszono w Bombay d. 28 Grudnia r. z. urzędowe doniesienie Jenerała Maiora angielskiego William Grant-Keir, oczyszczaiącego brzegi perskie z rozboyników morskich. — Dowiaduiemy się z tego doniesienia, że miasto Rasul-Rhyma po sześcio-dniowem mocnem bronieniu się od woyska iego zaięte zostało. Mieszkańcy opuścili miasto w którem znaleziono tylko 20 męzczyzn i kilka kobiet.

w Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.